

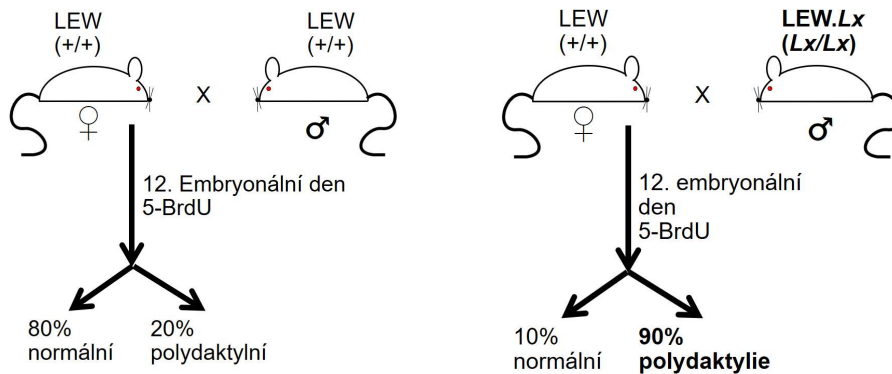

Teoretický úvod: Vrozené vývojové vady jsou morfologické odchylky vzniklé následkem abnormálního prenatálního vývoje, které můžeme pozorovat jako jasnou patologii u novorozенého dítěte („vrozená vada“) či dnes již dokonce v průběhu prenatální diagnostiky pomocí ultrazvuku („vývojová vada plodu“). Morfologické vývojové vady bývají i součástí chromozomálních syndromů (Downův syndrom aj.) či monogenních syndromů (Marfanův syndrom aj.), velmi často ale vznikají na základě multifaktoriální etiologie, či následkem působení známých škodlivých faktorů. Takovéto faktory označujeme jako **teratogeny**.

Podle mechanismu vzniku a četnosti vzniku dělíme vrozené vývojové vady následujícím způsobem:

- **Malformace** jsou způsobeny abnormálním vývojem tkáně/orgánu, přičemž tento vývoj je již od počátku patologický.
- **Disrupce** jsou způsobeny abnormálním vývojem tkáně/orgánu, přičemž tento vývoj byl určitým zásahem narušen až v jeho průběhu.
- **Deformace** je způsobená abnormálním fyzickým zásahem, který naruší vývoj jinak zdravé tkáně/orgánu.
- **Dysplázie** jsou způsobeny abnormální organizací buněk ve tkáni/orgánu.
- **Izolovaná vada:** je vada vyskytující se samostatně (izolovaná polydaktylie).
- **Sekvence:** mnohočetné vady vzniklé na základě patologické kaskády dějů, způsobené primárním inzultem (sekvence Potterové).
- **Asociace:** vrozené vady s určitou tendencí ke společnému rozvoji – v asociaci (VATER).
- **Syndrom:** komplex patologických fenotypových projevů (vad) typických pro určitou klinickou jednotku (Downův syndrom).

Úkol č. 1 (Příklad 2. s. 128 ve skriptech)

Jaký fenotyp očekáváte u potomků potkanů LEW(+ / +) s polydaktylií indukovanou 5BrdU?

.....

Jak nazýváme důsledek působení teratogenu, které připomíná geneticky podmíněnou vadu?

.....

Vypracoval(a): Kruh: Zkontroloval(a):

Úkol č. 2 (Příklad 3. s. 128 ve skriptech)

Pokud se polydaktylie chová u potkana jako recesivně dědičný znak (genotyp recesivních homozygotů je Lx/Lx), jaké zastoupení (v %) polydaktylie budete čekat u potomků heterozygotních ($+/Lx$) potkanů, kteří byli v prenatalním období vystaveni účinku 5BrdU, pokud budou:

- a) Oba rodiče normodaktylní:
- b) Oba rodiče polydaktylní
- c) Jeden rodič normodaktylní,
jeden rodič polydaktylní.

a)**b)****c)****Úkol č. 3** Klinická syndromologie (není ve skriptech)

V praxi se často setkáváme s fenotypy, které lze vysvětlit různými diagnózami s různými genetickými i negenetickými příčinami. Zhodnoťte fenotyp 4 různých šestnáctiletých dívek, které byly ke genetickému vyšetření odeslány pro primární amenoreu a na základě výsledků dostupných vyšetření dohledejte nejpravděpodobnější diagnózu a prognózu stran možné reprodukce.

Znak	Dívka 1	Dívka 2	Dívka 3	Dívka 4
Výška k věku	Pod 1. percentilem	90. percentil	70. percentil	50. percentil
Menarche	0	0	0	0
Vývoj prsů	opožděný	normální	opožděný	normální
Pubické ochlupení	normální	nepřítomno	normální	normální
Vagina	normální	slepě zakončená	normální	extrémně zúžená, slepě zakončená
Děloha	+	-	+	-
Vejcovody	+	-	+	-
Gonáda	Proužkovitá, fibrotizovaná	Dysgenetická varlata v pánvi	Proužkovitá, fibrotizovaná	Normální ovaria v obvyklé lokalizaci
Psychomotorický vývoj	V normě	V normě	V normě	V normě
Kraniofaciální dysmorfie	mírná	-	-	-
Karyotyp	45,X	46,XY	46,XY	46,XX
SRY lokus (FISH)	nepřítomen	přítomen	nepřítomen	nepřítomen
Rezistence buněk na androgeny	-	+	-	-
Diagnóza				
Prognóza vlastní reprodukce				